Zorgafhankelijkheid, healthy ageing en ICF:

van een invaliderend naar een competentiemodel

Leen Vervaet

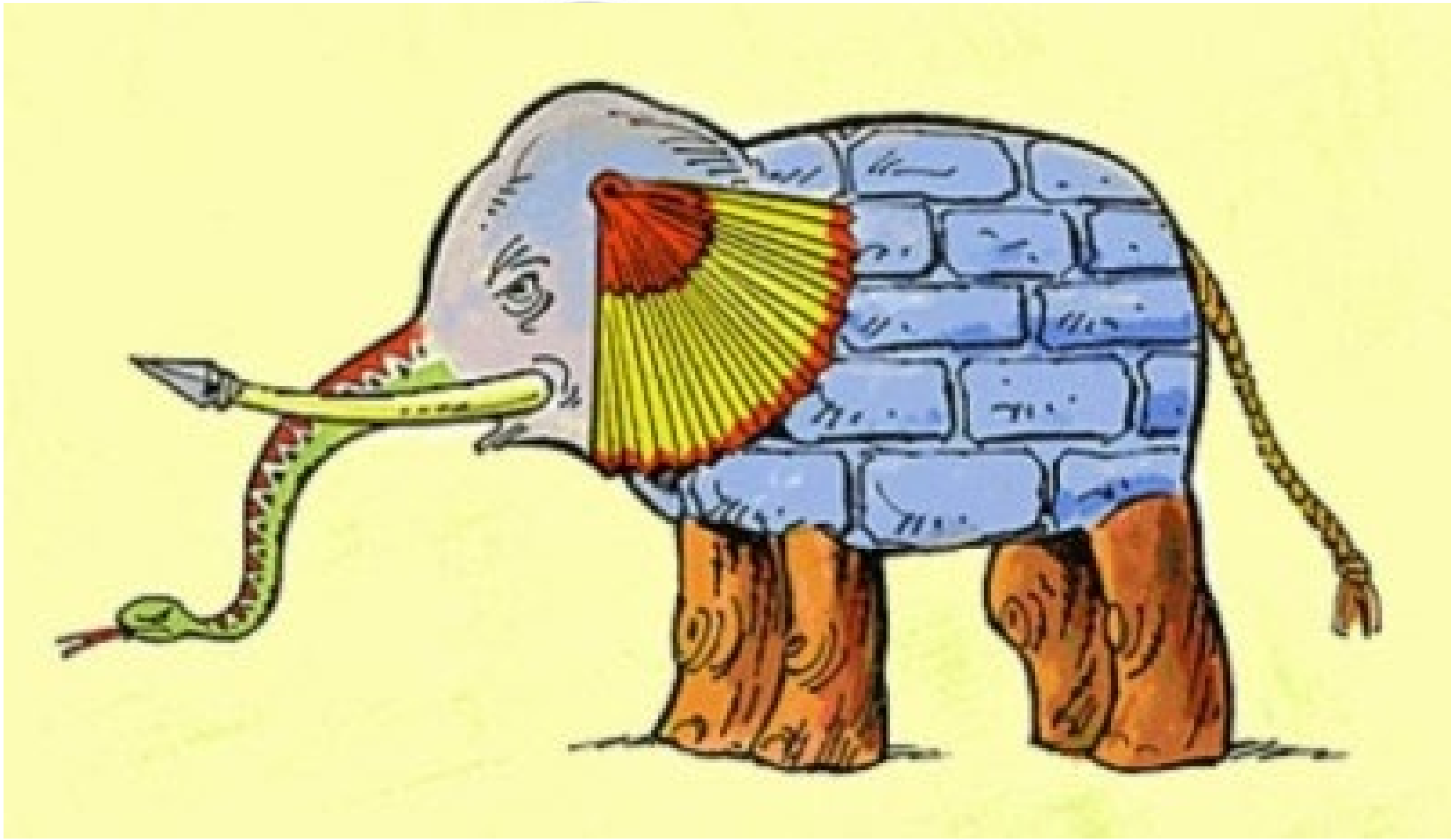
UZ Leuven | Herestraat 49 B - 3000 Leuven | www.uzleuven.be tel. +32 16 33 22 11 | UNIVERSITY HOSPITALS LEUVEN

UZ LEUVEN

ICF =

International Classification of Functioning, Disability and Health

UZ Leuven | Herestraat 49 B - 3000 Leuven | www.uzleuven.be tel. +32 16 33 22 11 | UNIVERSITY HOSPITALS LEUVEN

Patiënt
=
STOORNIS

Het gaat over DE MENS achter de stoornis

WHO:
Kwaliteit van leven =
Het **beeld dat een persoon heeft** vanuit zijn positie in het leven
... in relatie tot zijn objectieven, zijn verwachtingen, zijn normen
en zijn gezondheid.

Doel= kwaliteit van leven verbeteren

Wie stelt de doelen ?

Kwaliteit van leven …

vraagt een kwalitatieve gezondheidszorg

- Holistische benadering en contextueel gerichte zorg
- Patiënt / cliëntgerichte zorg
- Empowerment

“The good physician treats the disease; the great physician treats the patient who has the disease.”

Sir William Osler (1849-1919)

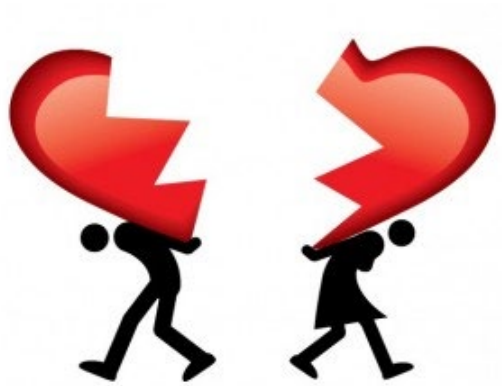
UZ LEUVEN

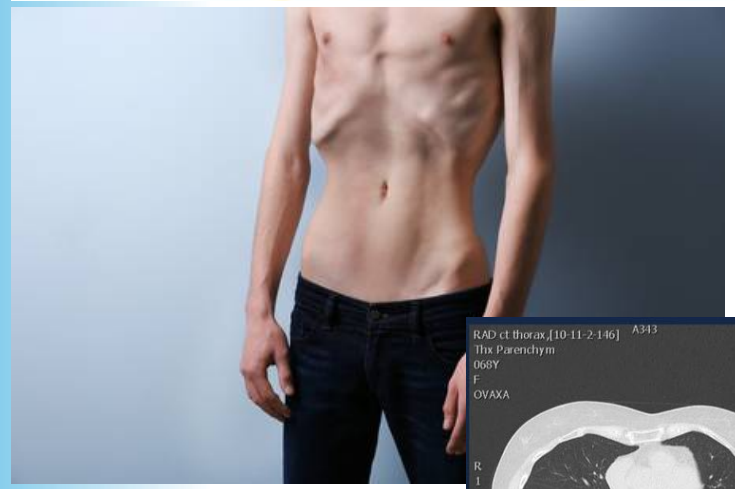

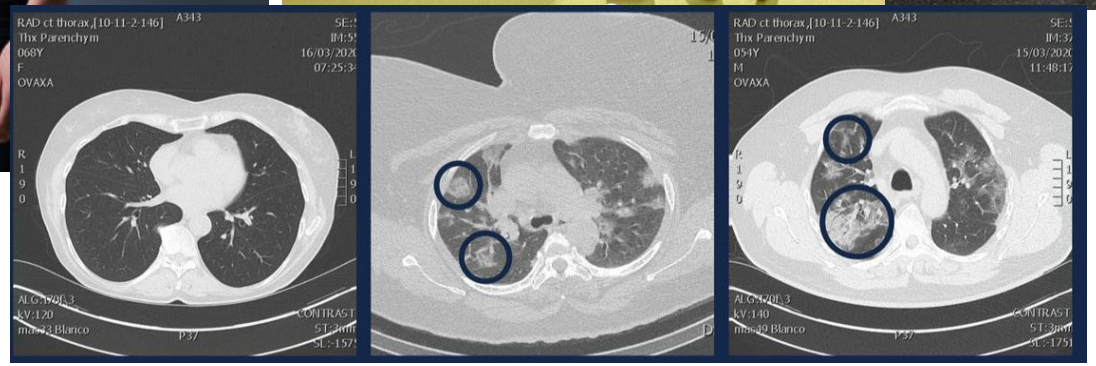

T USED TO
E YOUR
EIGHBOR

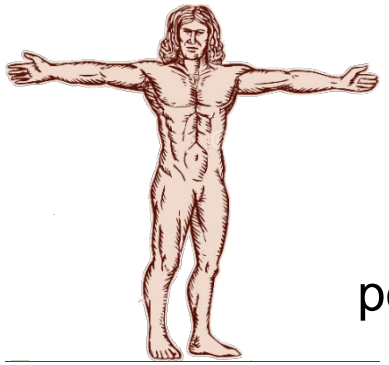

RAD ct thorax,[10-11-2-146]
Thx Parenchym
068Y
F
OVAXA
RAD ct thorax,[10-11-2-146]
Thx Parenchym
054Y
M
OVAXA

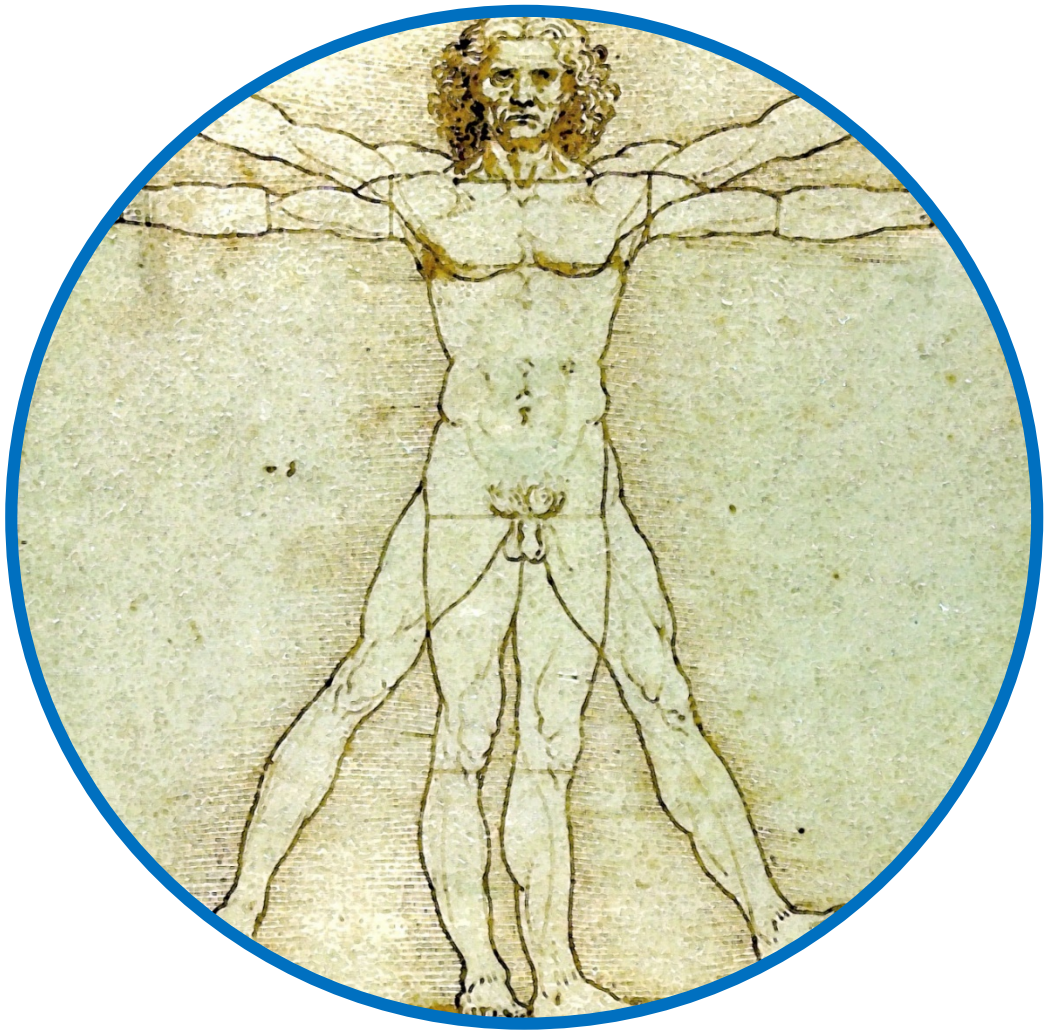
Proces van mogelijkheden naar beperkingen

omgeving

persoon

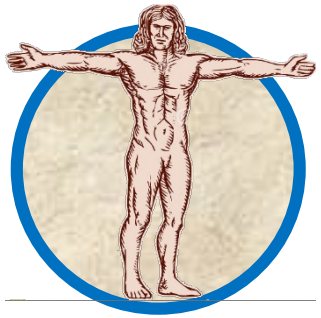
Proces van beperkingen naar mogelijkheden

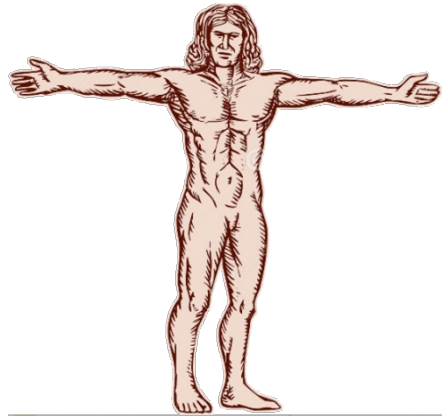
Persoon handelt in evenwicht met omgeving

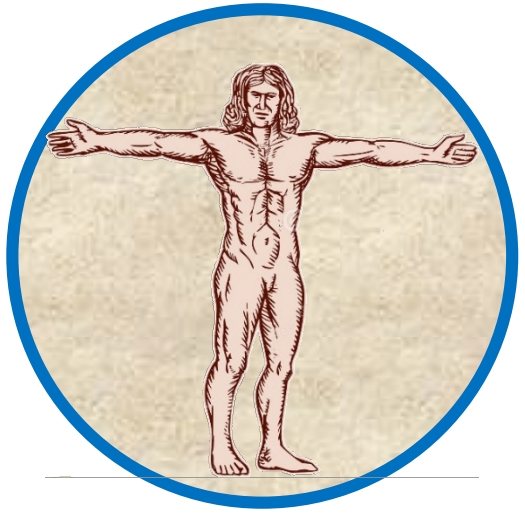
Persoon handelt NIET in evenwicht met omgeving

Functies, vaardigheden aanpakken

Omgeving aanpassen

B

P

S

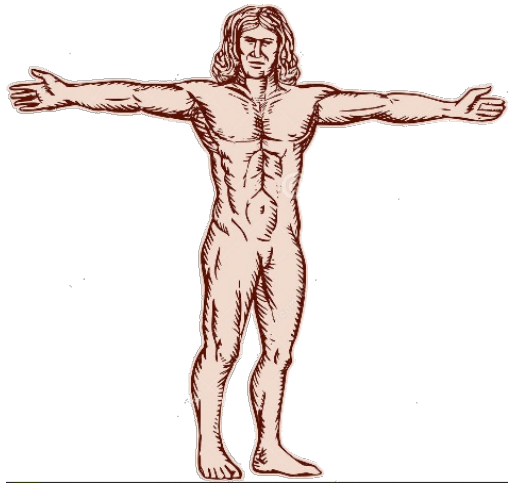

ICF =

International Classification of Functioning, disability and health

Historiek

ZIEKTE/AANDOENING

ICD 1983

WHO

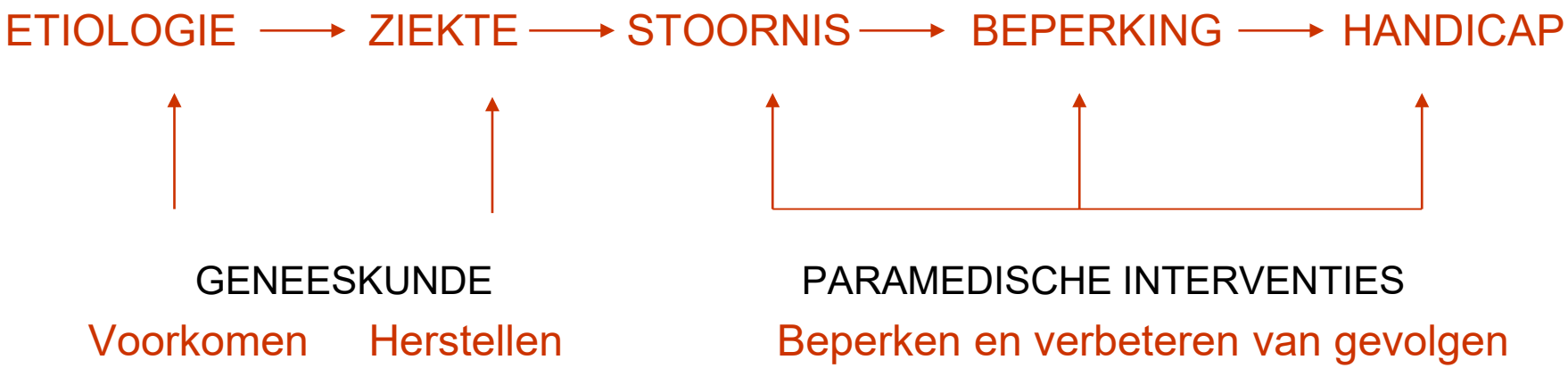
FUNCTIONEREN

ICF 2001*

** International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps*

Historiek - evolutie ICIDH naar ICF

Kritiek:
Statisch uni-directioneel causaal verband;
Te negatief geformuleerd;
Houdt geen rekening met omgevingsfactoren en persoonlijke factoren

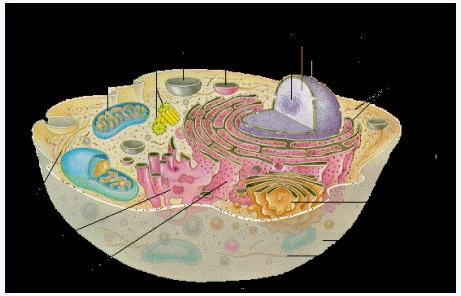
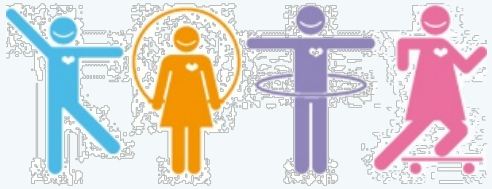
Maar vooral: denkkader

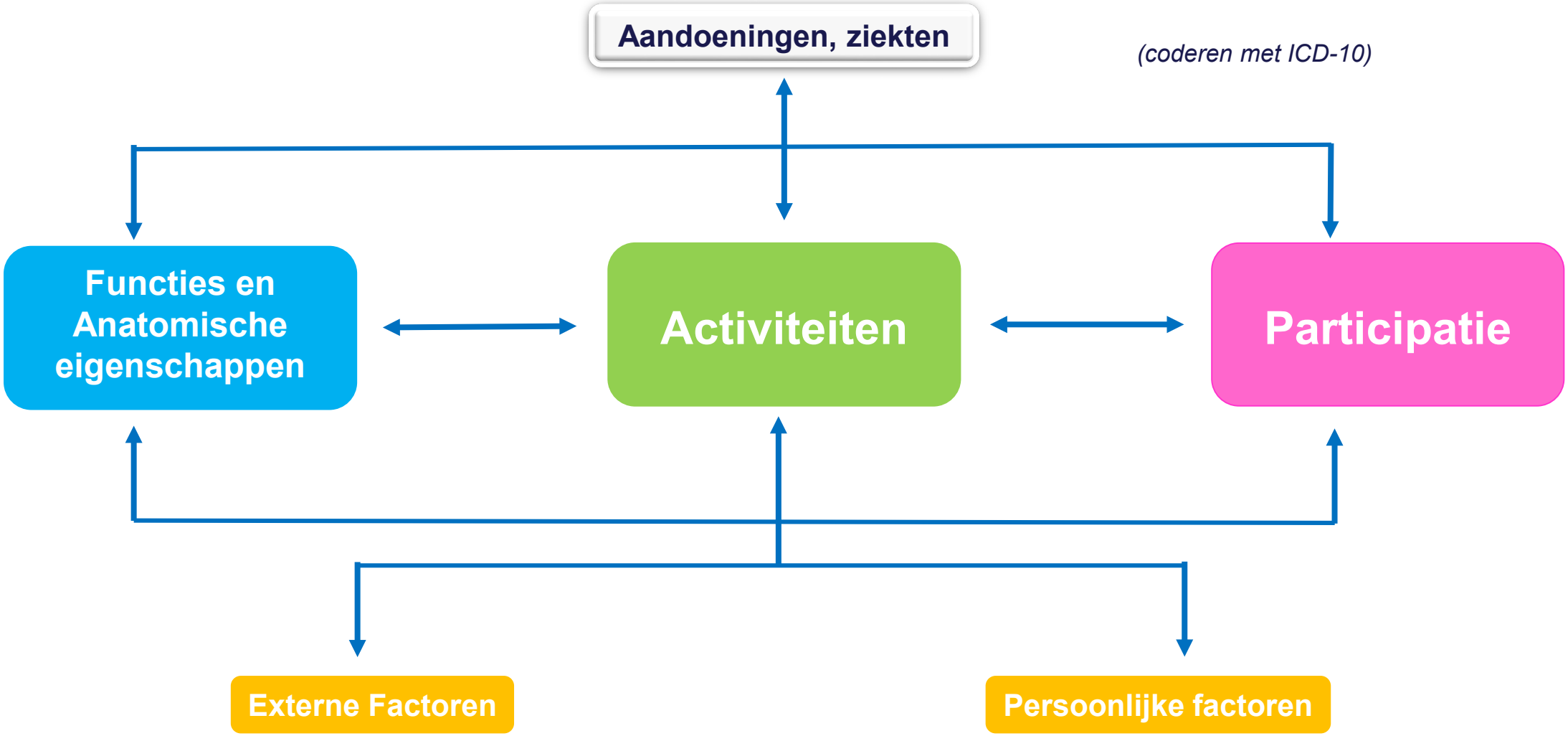

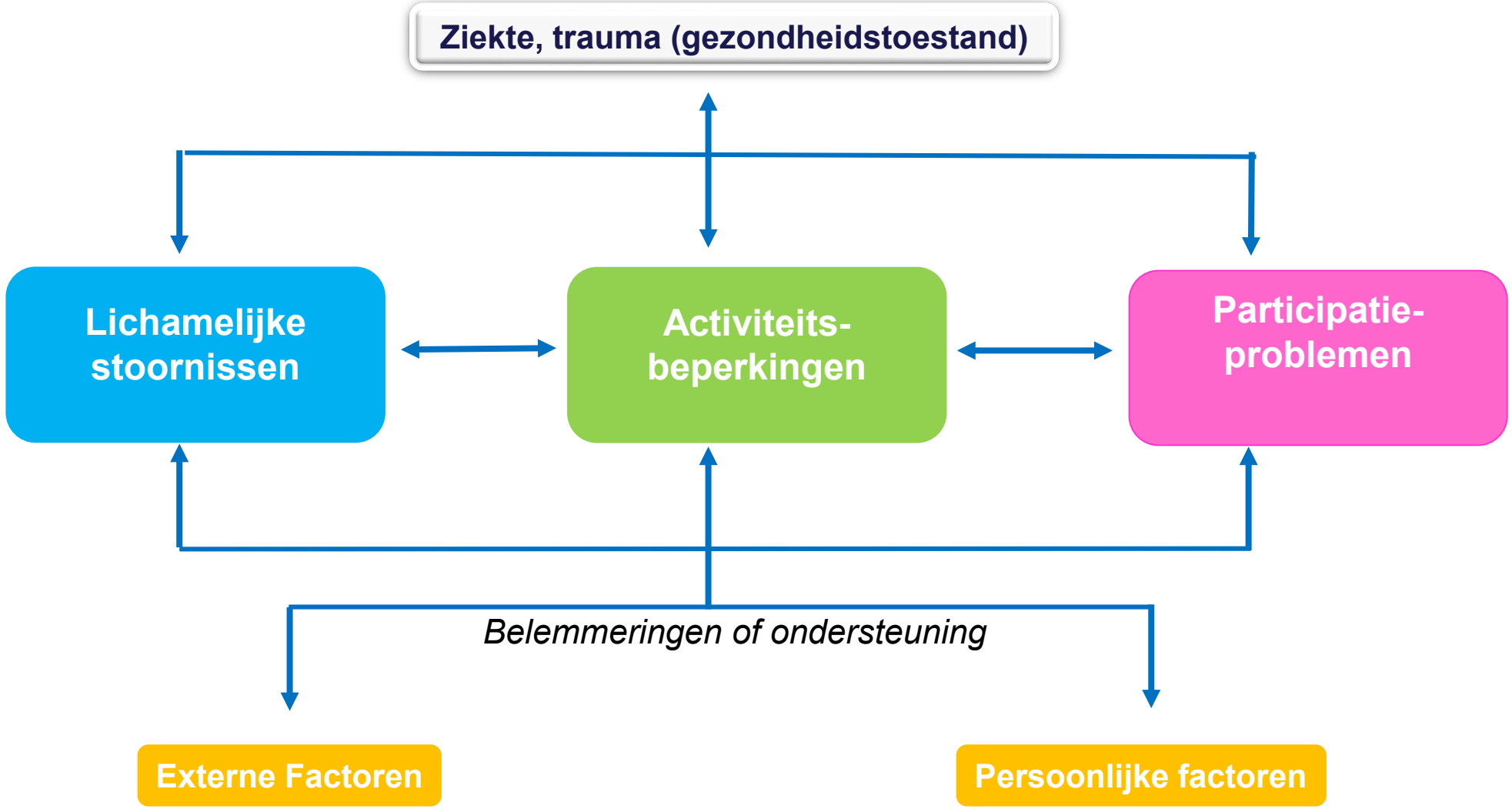
ICF:
menselijk functioneren vanuit drie perspectieven

Menselijk functioneren

Menselijk Organisme	Menselijk handelen	Deelnemer aan maatschappelijk leven	Contextuele factoren
Niveau lichaam	Niveau persoon	Sociaal niveau	Omgevings- en persoonsfactoren
Weefsel en orgaan-niveau: functies	Activiteit	Participatie	Kenmerken van deze factoren
			

Aandoeningen, ziekten
(coderen met ICD-10)
Functies en Anatomische eigenschappen
Activiteiten
Participatie
Externe Factoren
Persoonlijke factoren

Ziekte, trauma (gezondheidstoestand)
Lichamelijke stoornissen
Activiteits-beperkingen
Participatie-problemen
Belemmeringen of ondersteuning
Externe Factoren
Persoonlijke factoren

AANDOENING/ZIEKTE = Chronische lage rugpijn

Functies	Activiteiten	Participatie
• Slaap verstoord; slaapt nauwelijks 3u per nacht • Pijn: NRS gem: 8/10; max 10/10 • Lumbale stenose L4-L5 • Flexie romp: zeer sterk beperkt • Bekkenkanteling: zwakke coördinatie • Gangpatroon: antalgisch patroon • Nerveus van aard	• Mobiliteit: kan minder dan 1 km stappen zonder pijn; lang zitten onmogelijk • Veranderen van lichaamshouding gebeurt zeer voorzichtig en stram • Huishouden: poetsen lukt niet meer • Heeft een warme relatie met echtgenoot • Kan niet meer lopen en zwemmen	• Volgt avondlessen Italiaans: is al drie lessen niet geweest • Springt elke dag even binnen bij moeder • Let 1 dag per week op kleinkind: lukt bijna niet meer • Is werkongeschikt

Externe factoren	Persoonlijke factoren
• Man neemt heel veel over in huishouden • Relatie met dochter is ambivalent • Hulpmiddel: soms gebruik van kruk bij stappen • Neemt onregelmatig Dafalgan • Volgt het programma via FBZ	• Doelstellingen: terug gaan werken (verpleegkundige); terug kunnen stappen en lopen; op kleinkind letten zonder moeite; relatie met dochter herstellen • 49 jaar - vrouw • Bang voor toekomst • Bewegingsangst • Focus op pijn en op wat niet meer kan

De categorieën van het ICF

b110 bewustzijn	
b1100	mate van bewustzijn
b1101	continuïteit van bewustzijn
b1102	kwaliteit van bewustzijn
b1108	bewustzijn, anders gespecificeerd
b1109	bewustzijn, niet gespecificeerd

mentale functies die, als ze verstoord zijn, bewustzijnstoestanden teweegbrengen zoals bij verlaagd bewustzijn, stupor of coma

Anatomische eigenschappen en functies	
Functies (b)	**Anatomische Eigenschappen (s)**
b1. Mentale functies	s1.Zenuwstelsel
b2. Sensorische functies en pijn	s2. Oog, oor en verwante structuren
b3. Stem en Spraak	s3. Stem en spraak
b4. Hart en bloedvatenstelsel, hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel	s4. Hart en bloedvatenstelsel, afweersysteem en ademhalingsstelsel
b5. Spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel	s5. Spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel
b6. Urogenitaal stelsel en reproductieve functies	s6. Urogenitaal stelsel
b7. Bewegingssysteem en aan beweging verwante functies	s7. Structuren verwant aan beweging
b8. Huid en verwante structuren	s8. Huid en verwante structuren

Mentale functies (b)	
Algemene mentale functies	**Specifieke mentale functies**
b110 Bewustzijn	b140. Aandacht
b114. Oriëntatie	b144. Geheugen
b117. Intellectuele functies	b147. Psychomotorische functies
b122. Globale psychosociale functies	b152. Stemming
b125. Aanleg en intrapersoonlijke functies	b156. Perceptie
b126. Temperament en persoonlijkheid	b160. Denken
b130. Energie en driften	b163. Basale cognitieve functies
b134. Slaap	b164. Hogere cognitieve functies
	b167. Mentale functies gerelateerd aan taal
	b172. Mentale functies gerelateerd aan rekenen
	b176. Bepalen sequentie bij complexe bewegingen
	b180. Ervaren van zelf en tijd

Uitvoering en vermogen

Uitvoering=wat iemand doet in zijn/haar bestaande omgeving,
ev. met gebruik van hulpmiddelen

Vermogen=of iemand een taak of een handeling kan uitvoeren.
Meest waarschijnlijk niveau van functioneren.

Activiteiten en participatie (d)
d1. Leren en toepassen van kennis
d2. Algemene taken en eisen
d3. Communicatie
d4. Mobiliteit
d5. Zelfzorg
d6. Huishouden
d7. Tussenmenselijke interacties en relaties
d8. Belangrijke levensgebieden
d9. Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven

Contextuele omgeving	
Externe factoren (e)	**Persoonlijke factoren (pf)** *(voorstel ICF-platform Vlaanderen)*
e1. Producten en technologie	Personal factors are the background of an individual's life and living and comprise features of the individual that are not part of a health condition or health state. These factors may include sociodemographic data (age, gender, ethnicity, country of origin, education level, language, profession or position, family composition, position in the family, marital status) relevant life experiences (concerning personal life, educational career, working career) care demands, wishes and expectations, needs attitude, beliefs, coping, feelings, perceptions preferences and interests, life goals resilience, self-confidence and self-respect, self-management, talents, habits, ambitions, commitment/ motivation/ involvement, job satisfaction.
e2. Natuurlijke omgeving en door de mens aangebrachte veranderingen daarin	
e3. Ondersteuning en relaties	
e4. Attitudes	
e5. Diensten, systemen en beleid	

Kwalificatiecodes

Eerste typering = ernst van het probleem

- 0 geen stoornis/beperking/probleem (0 – 4 %)
- 1 lichte stoornis/beperking/probleem (5 – 24 %)
- 2 matige stoornis/beperking/probleem (25 -49 %)
- 3 ernstige stoornis/beperking/probleem (50 – 95 %)
- 4 volledige stoornis/beperking/probleem (96 -100 %)
- 8 niet gespecifieerd
- 9 niet van toepassing

Bij activiteiten en participatie: eerste typering: uitvoering
tweede typering: vermogen (zonder hulp)

Sterktes

- Holistische kijk op het functioneren en datgene wat het versterkt en/of belemmert
- Interprofessioneel ⇒ gezamenlijke doelen
- Uniforme taal
- Grotere betrokkenheid van alle betrokken partijen

⇒ Betere communicatie en samenwerking

TEAM

Activiteiten
Functies
Participatie
Ziekte/aandoening
Contextuele factoren
Doelstellingen

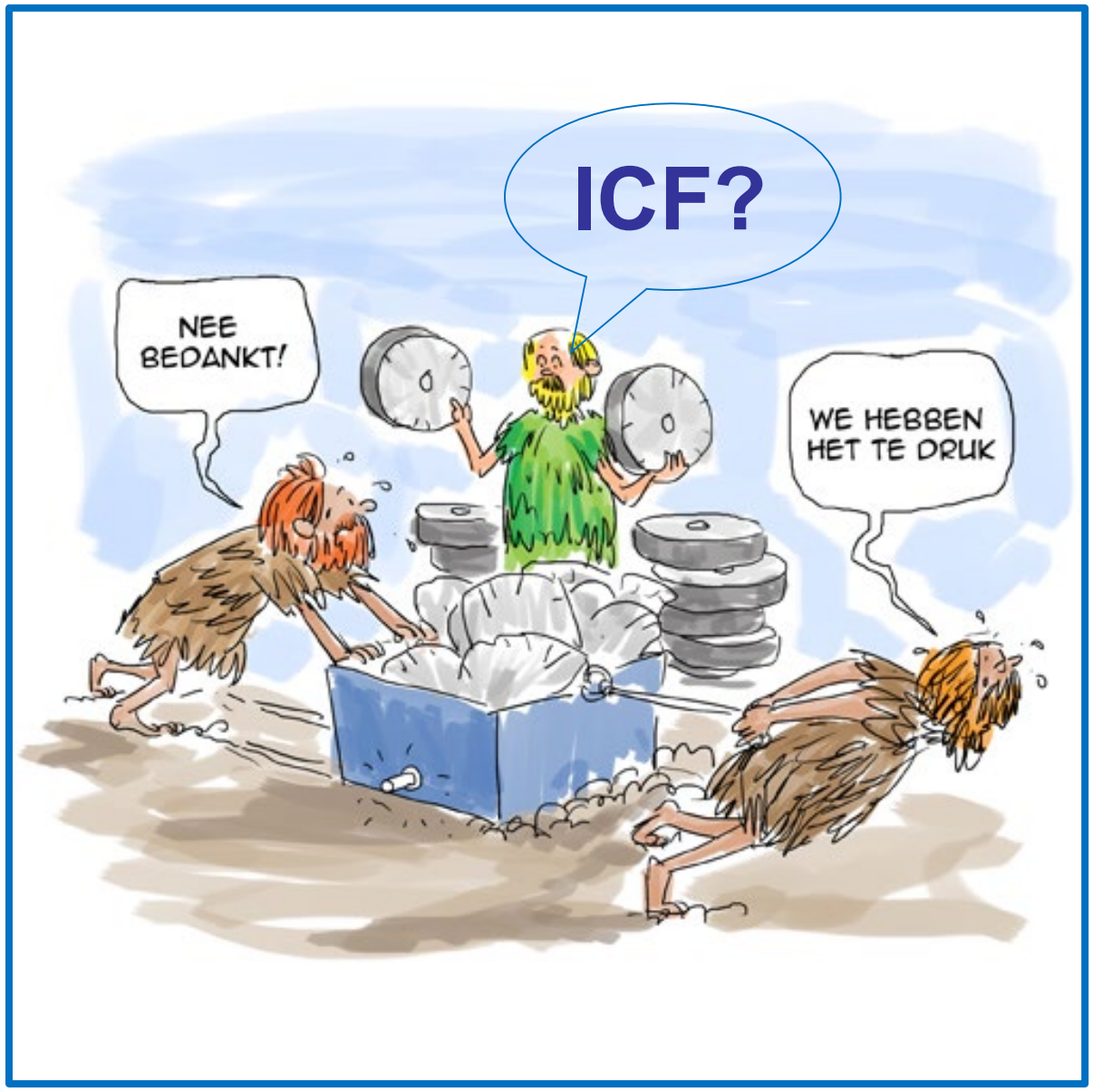
Zwaktes ~ Uitdagingen

- Nog niet alom gekend
- Classificatie en quotering soms artificieel
- Gedragenheid door alle professies
- Vraagt intense opleiding en mindswitch in organisatie en in denken

Toepassingen

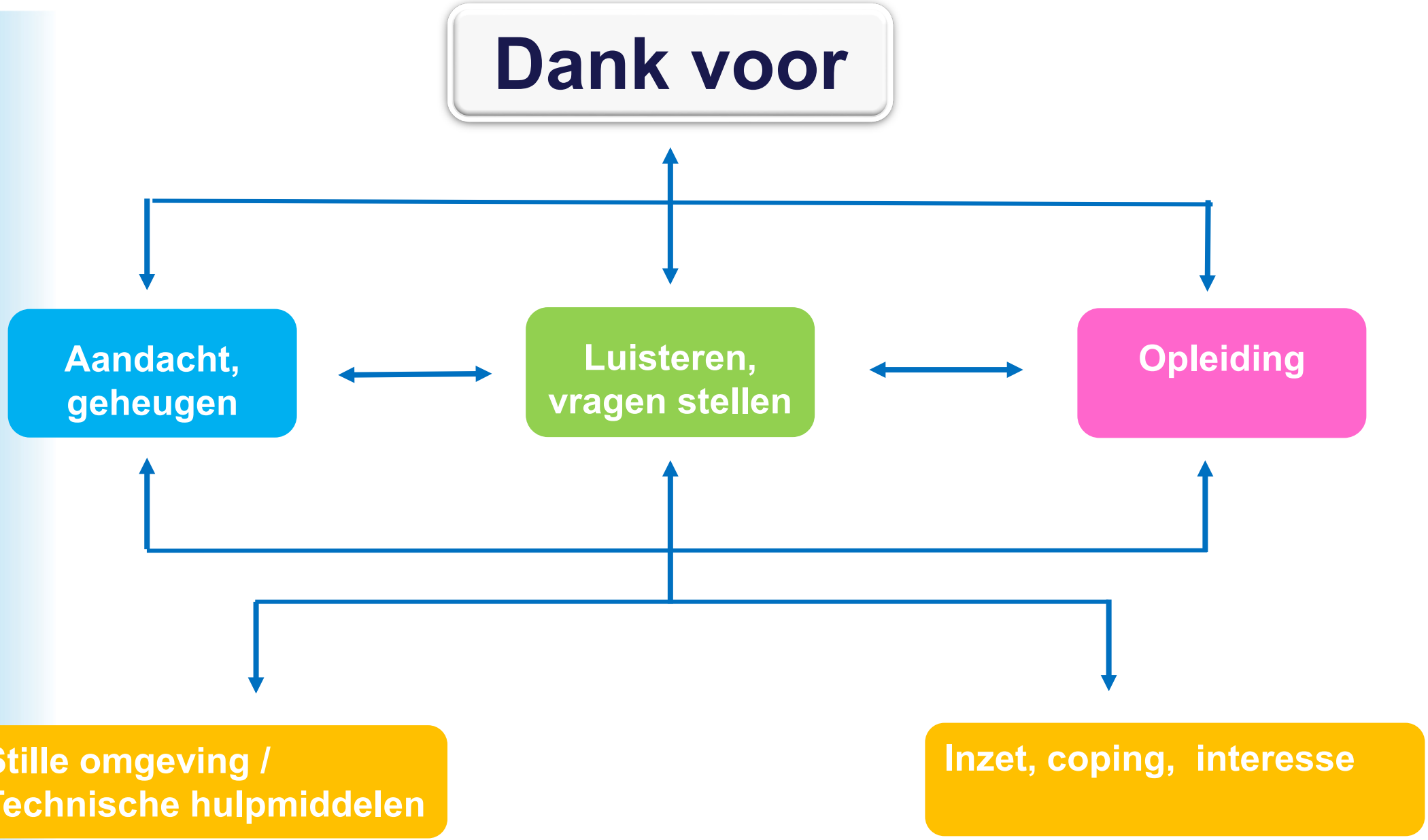
ICF wordt in toenemende mate als beeldvormend/diagnostisch kader gebruikt door

- overheidsinstanties (bv. VAPH, RIZIV, FOD)
- onderwijs (cf. gemotiveerde verslagen door het CLB)
- in verschillende sectoren van gezondheids- en welzijnszorg

WAAROM BINNEN JE COMFORTZONE BLIJVEN ALS DAARBUITEN VEEL MEER TE BELEVEN VALT

Loesje

Dank voor
Aandacht, geheugen
Luisteren, vragen stellen
Opleiding
Stille omgeving / Technische hulpmiddelen
Inzet, coping, interesse